

The Role of New Materials and Interior Architecture in Improving the Quality of Interior Architecture with Emphasis on the Psychological Needs of Women

Mohammad Mehdi Moulaii^{1*}, Arezoo Lotfi²

1. Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Art and Architecture, Bu-Ali Sina University in Hamedan, Hamedan, Iran.

2. Master of Architecture, Department of Architecture, Faculty of Art and Architecture, Bu Ali Sina University in Hamedan, Hamadan, Iran.

Citation: Moulaii, M. M., & Lotfi, A. (2022). The role of new materials and interior architecture in improving the quality of interior architecture with emphasis on the psychological needs of women. *Journal of Woman and Culture*, 13(51), 99-111.

DOR: 20.1001.1.20088426.1401.13.51.8.6

ARTICLE INFO

Received: 29.10.2021

Accepted: 08.02.2022

Corresponding Author:

Mohammad Mehdi Moulaii

Email:

m.moulaii@basu.ac.ir

Keywords:

Modern materials

Interior architectural

Women's psychological
needs

Abstract

The purpose of this study was to investigate the role of new materials and interior architecture in improving the quality of interior space with emphasis on the psychological needs of women. The research statistical universe included all the references and texts on new materials and interior architecture. The sample encompassed the interior architecture with emphasis on the psychological needs of women. The research design was descriptive-analytical. Data were collected through library methods and research databases related to the field of modern interior architecture. The extracted data were then interpreted and described according to the psychological needs of women. The results showed that in the past, Iranian housing paid more attention to the needs and spiritual desires of women and engaged in their daily activities with complete freedom and peace of mind, but today, with a more advanced life and a greater impact of living costs on beauty, the spirit and diversity left the houses and have been replaced by monotony and daily life routines. The dual effect of interior architecture approach on the quality of interior spaces through correct and logical design in accordance with women's physics and reasonable choice of materials appropriate to their mood and mentality, could provide a suitable environment in accordance with the psychological needs of women in residential spaces. Therefore, the main goal could be achieved by using light and warm colors (vibrant colors orange, light red, lemon) on large surfaces and not using dark and opaque colors in small spaces. Also, observing the height proportions and dimensions of the space and breaking the symmetry in order to prevent uniformity in the space could be helpful. And the use of new materials in the floor, ceiling and walls to control the heat and variety in texture, color and shape, change in shapes and home furniture facilitated the dynamism and facilitation of life and daily life for women.

Extended abstract

Introduction: In the past, housing, both for the commons and for the privileged, brought two common elements of peace and presence. Today's houses are limited to the size and number of rooms, and there is no "considers to the residents", and more than ever, women have become alien in their homes and feel a lack of harmony and peace. Today's housing, unlike in the past, lacks spirit and spatial qualities. What is present in the lives of women today are cold apartments devoid of harmony and warmth of life, surrounded by heterogeneous furniture and space. What is present in the lives of women today are cold and empty apartments of harmony and warmth of life, which are surrounded by furniture and heterogeneous space. Of course, to facilitate this process, you can use the architectural design of the interior and the use of appropriate geometry and the use of new building materials. One of the important dimensions of human differences is gender, and it seems that gender is related to people's attitudes and perceptions of phenomena. Different people may have different perceptions of each other when confronted with space. Such an independent issue had been less studied and the results of such studies could have a significant impact on improving the quality of human environments. Feminine language in architecture is a language that contains feminine qualities and tries to disrupt the patriarchal structure. This view is followed by organic architecture and change from the inside out, which is a subset of the feminine perspective and the mechanical perspective of the present, which is masculine. Today, modern technologies of the world provide special capabilities to architects, so that architects can use them to study the materials and structures of modern scientists and turn it into a circle of tools. Adaptation to the current science and technology has enabled the use of new materials in architecture and has created a great change in the construction industry. Due to technological advances, they offer various and attractive products for home decoration, the use of these products to beautify the indoor environment, especially the kitchen, has become popular among the people. Identifying the spatial and aesthetic needs of women in architecture and how to use architectural techniques and new materials in meeting the psychological and environmental needs of women in architecture is important. There is a need today for a new perspective on housing for the benefit of women to grow, develop their personality, and improve their spiritual dimensions. Providing infrastructure for tranquility, tranquility and dynamism is one of the most important pillars of interior architecture and ensuring the mental health of women, and as a result, the development of the family and society. Therefore, the purpose of this study was to investigate the role of new materials and interior architecture in improving the quality of interior space with emphasis on the psychological needs of women.

Method: The research statistical universe included all the references and texts on new materials and interior architecture. The sample encompassed the interior architecture with emphasis on the psychological needs of women. The research design was descriptive-analytical. Data were collected through library methods and research databases related to the field of modern interior architecture. The extracted data were then interpreted and described according to the psychological needs of women.

Results: The results showed that in the past, Iranian housing paid more attention to the needs and spiritual desires of women and engaged in their daily activities with complete

freedom and peace of mind, but today, with a more advanced life and a greater impact of living costs on beauty, the spirit and diversity left the houses and have been replaced by monotony and daily life routines. The dual effect of interior architecture approach on the quality of interior spaces through correct and logical design in accordance with women's physics and reasonable choice of materials appropriate to their mood and mentality, could provide a suitable environment in accordance with the psychological needs of women in residential spaces. Therefore, the main goal could be achieved by using light and warm colors (vibrant colors orange, light red, lemon) on large surfaces and not using dark and opaque colors in small spaces. Also, observing the height proportions and dimensions of the space and breaking the symmetry in order to prevent uniformity in the space could be helpful. And the use of new materials in the floor, ceiling and walls to control the heat and variety in texture, color and shape, change in shapes and home furniture facilitated the dynamism and facilitation of life and daily life for women.

Conclusions: Home decoration and interior design can solve many behavioral problems of women and help to improve their mood. In other words, the interior decoration can be an inexhaustible source of vitality and tranquility. In general, the effect of interior design is twofold: one is the effect of design on the space being designed and the other is the effect of space design on people. By changing this procedure, the spaces can be designed suitable for women. The psychological needs of women in residential spaces can be met by using light and warm colors (vibrant colors orange, light red, lemon) on a large scale and not using dark and dull colors in small spaces. Also, observing the height proportions and dimensions of the space and breaking the symmetry in order to prevent uniformity in the space can be helpful. The use of new materials in the floor, ceiling and walls to control the heat and variety in texture, color and shape, change in shapes and home furniture facilitates the dynamism and facilitation of life and daily life in women.

Authors Contributions: Dr. Mohammad Mehdi Molaei: author and designer of the general framework, compiling parts of the text and final review. Arezoo Lotfi: the author, is in charge of correspondence. General framework designer, content editing, content analysis and article submission. This research is an independent research and all authors have discussed the results and reviewed and approved the final version.

Acknowledgments: The authors thank all those who have been effective in completing this research with their critique and consultation.

Conflict of interest: In this study, no conflict of interest was reported by the authors.

Funding: This study did not have financial support.

نقش مصالح نوین و معماری داخلی در بهبود کیفیت فضای داخلی با تأکید بر نیازهای روان‌شناختی زنان

محمد مهدی مولایی^{۱*}، آرزو لطفی^۲

۱. استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه بوعلی سینا همدان، همدان، ایران.
۲. کارشناسی ارشد گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه بوعلی سینا همدان، همدان، ایران.

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی نقش مصالح نوین و معماری داخلی در بهبود کیفیت فضای داخلی با تأکید بر نیازهای روان‌شناختی زنان بود. جامعه پژوهش شامل کلیه منابع و متون مصالح نوین و معماری داخلی می‌باشد. نمونه پژوهش، معماری داخلی با تأکید بر نیازهای روان‌شناختی زنان بود. طرح پژوهش توصیفی-تحلیلی است. گردآوری اطلاعات از طریق روش کتابخانه‌ای و پایگاه‌های پژوهشی مرتبط با حوزه معماری داخلی نوین گردآوری شد. سپس داده‌های استخراج شده با توجه به نیازهای روان‌شناختی زنان تفسیر و توصیف شد. نتایج داده‌ها نشان داد در گذشته مسکن ایرانی، نیازها و تمایلات روحی زنان را بیشتر مورد توجه قرار داده بود و زنان با آزادی کامل و آسایش فکری به فعالیت‌های روزمره خود می‌پرداختند. امروزه با پیشرفته‌تر شدن زندگی و تأثیرگذاری هزینه معاش بر زیبایی، روح و تنوع از خانه‌ها از بین رفته و یک نواختی و روزمرگی جایگزین آن شده است. تأثیر دوگانه رویکرد معماری داخلی بر کیفیت فضاهای داخلی از طریق طراحی درست و منطقی منطبق بر فیزیک زنان و انتخاب معقول مصالح متناسب با روحیه و ذهنیت آن‌ها، می‌تواند محیطی مناسب و منطبق با نیازهای روان‌شناختی زنان در فضاهای مسکونی را فراهم آورد. از این رو می‌توان با استفاده از رنگ‌های روشن و گرم (رنگ‌های نشاط آور نارنجی، قرمز روشن، لیمویی) در سطوح وسیع و عدم استفاده از رنگ‌های تیره و کدر در فضاهای کوچک به نیازهای روان‌شناختی زنان دست یافت. هم‌چنین رعایت تناسب‌ات ارتفاعی، ابعاد فضا و شکستن قرینه‌سازی به منظور جلوگیری از یک‌نواختی در فضا، می‌تواند کمک کننده باشد. استفاده از مصالح نوین در کف، سقف و دیوارها به منظور کنترل حرارت و تنوع در بافت، رنگ و شکل، تغییر در اشکال و مبلمان منزل امکان‌پذیری و تسهیل در امور زندگی روزمره در زنان را تسهیل بخشد.

کلیدواژه‌گان: مصالح نوین، معماری داخلی، نیازهای روان‌شناختی زنان

مقدمه

در گذشته مسکن، چه برای عوام و چه برای خاص دو عنصر مشترک آرامش و حضور را به همراه داشت. خانه‌های امروز فقط در مترها و تعداد اتاق‌ها خلاصه شده‌اند و "اهمیتی به ساکنین" وجود نداشته و بیش از گذشته زنان در خانه و کاشانه خویش غریبه شده‌اند و احساس عدم هماهنگی و آرامش دارند. مسکن امروزی بر خلاف گذشته، فاقد روح و کیفیات فضایی است. آن چه که در زندگی زنان امروزی موجود می‌باشد، آپارتمان‌های سرد و خالی از هماهنگی و گرمی زندگی است که با مبلمان و فضای ناهمگون محاصره شده‌است. البته برای تسهیل این روند، می‌توان از طراحی معمارانه‌ی فضای داخلی و استفاده از هندسه مناسب و استفاده از مصالح نوین ساختمانی کمک گرفت. یکی از ابعاد مهم تفاوت‌های فردی انسان‌ها، جنسیت است و به نظر می‌رسد که جنسیت با نگرش‌های افراد و ادراک آن‌ها از پدیده‌ها رابطه داشته باشد. ممکن است افراد مختلف در رویارویی با فضا ادراک متفاوتی نسبت به یکدیگر داشته باشند. چنین موضوعی مستقلاً کمتر بررسی شده است و نتایج چنین بررسی‌هایی می‌تواند تأثیر قابل توجهی در ارتقاء کیفیت محیط‌های انسانی داشته باشد (Ghamari, Talischi & Dejhdar, 2014). زبان زنانه در معماری زبانی است که حاوی خصلت‌های مؤنث و در تلاش برای برهم زدن ساختار مردسالارانه است. در پی این نگرش، معماری ارگانیک و تغییر از درون به بیرون مطرح می‌شود که در زیرمجموعه دیدگاه زنانه و در مقابل دیدگاه مکانیکی در زمان حال که مردانه است قرار دارد (Yaran & Arjmand, 2020). شواهد حاصل از برخی از مطالعات پژوهشی حاکی از این است که کیفیت محیط فیزیکی می‌تواند تأثیر مستقیم بر سلامت فیزیکی و روانی داشته باشد (Duarte, Chambers, Rundle & Must, 2010). در حال حاضر تکنولوژی‌های روز دنیا قابلیت‌های ویژه‌ای را در اختیار معماران قرار می‌دهد، به این نحو که با استفاده از آن‌ها معماران می‌توانند مواد و ساخته‌های روز دانشمندان علوم مختلف را مطالعه کرده و آن را به دایره ابزارهای کار خود اضافه کنند. همسو شدن با جریان علم و تکنولوژی روز، استفاده از مصالح نوین را در معماری میسر نموده و تحولی عظیم در صنعت ساختمان سازی ایجاد کرده است. با توجه به این که پیشرفت‌های تکنولوژی، فرآورده‌های گوناگون و جذابی برای دکوراسیون داخل خانه عرضه می‌کنند، استفاده از این فرآورده‌ها به منظور زیبا کردن محیط داخل خانه، به ویژه آشپزخانه، بین مردم رواج پیدا کرده است (Toofan, Shahbazi & Montazer, 2019). ساختمان‌ها و زندگی در آن‌ها در طول دو دهه گذشته بسیار تغییر کرده است. با توسعه در زمینه مصالح، فرآورده‌ها و روش‌های ساخت ابداعاتی، حرکت به سوی ساختمان‌هایی با کارایی بالاتر و صرفه اقتصادی بهتر و سازگار با محیط زیست امری ضروری می‌نماید (Georgian & Haj Aboutalebi, 2000). مصالح نوین به دلیل توانایی دگرگون کردن ویژگی‌های بنیادین مواد و حل مشکلات ساختاری، زمینه ساز ایجاد مصالحی جدید با ویژگی‌هایی شده که افزون بر کارایی و بازدهی بیشتر عملکردی، از دوام بیشتری نیز برخوردارند (Majidi, Hashemi Shah, 2013). مصالح هوشمند اثرات وارده به خود را با تغییر رنگ، تغییر حجم، تغییر در توزیع فشارها و یا تغییر در شاخص شکست، خنثی می‌کند. این توانایی در تولید، یک اثر مفید را ایجاد می‌کند تا برای پاسخ به محرک‌ها انعطاف پذیری بیشتری داشته باشند (Sadeghi, Payam & Faizi, 2011). شناسایی نیازهای فضایی و زیبایی‌شناسی زنان در فضای معماری و چگونگی استفاده از تکنیک‌های معماری و مصالح نوین در برآورده ساختن نیازهای روان شناختی و محیطی زنانه در فضای معماری حایز اهمیت است. نیاز امروز بر آن است که برای رشد، شکوفایی شخصیتی و ارتقای ابعاد روحی زنان لازم است در ارتباط با مسکن دیدگاه تازه‌ای ایجاد شود. فراهم آوردن زیر ساخت برای سکون، آرامش و پویایی از مهم‌ترین ارکان معماری داخلی و تامین سلامت روانی زنان و در نتیجه پیشرفت خانواده و جامعه را به دنبال خواهد داشت. لذا هدف پژوهش حاضر بررسی نقش مصالح نوین و معماری داخلی در بهبود کیفیت فضای داخلی با تاکید بر نیازهای روان شناختی زنان می‌باشد.

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

طرح پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش شامل کلیه منابع و متون مصالح نوین و معماری داخلی می‌باشد. نمونه پژوهش، معماری داخلی با تاکید بر نیازهای روان شناختی زنان بود.

روش اجرا

در ابتدا دیدگاه‌ها، اطلاعات نظری و مروری از طریق روش کتابخانه‌ای و پایگاه‌های پژوهشی مرتبط با حوزه معماری داخلی نوین گردآوری شد. سپس داده‌های استخراج شده با توجه به نیازهای روحی و روان‌شناختی زنان تفسیر و توصیف شد تا معضلات و کمبودهای فضا در مسکن مشخص شود. در ادامه خواسته‌ها و نیازهای آسایشی زنان مورد بررسی قرار گرفت. سپس معیارهای طراحی در مسکن که زنان بتوانند زندگی شاد و سالم تری را برای خود و خانواده فراهم آورند شناسایی شدند.

یافته‌ها

با توجه به بررسی و شناسایی موضوعات مرتبط به حوزه معماری و مصالح نوین معماری داخلی که متناسب با نیازها و خواسته‌های زنان بود یافته‌هایی به دست آمد که در ذیل به آن‌ها پرداخته می‌شود:

مسکن در معماری سنتی ایرانی

شاخص کیفیت کالبد فضا در معماری گذشته چیزی فراتر از تراکم شهری یا نفر یا تعداد اتاق‌های موجود در یک خانه بوده است و رابطه نزدیکی با مفاهیمی چون هویت، سرزندگی، آشنایی و خاطره‌انگیزی دارد. در واقع اجزای کالبدی را ظرفی برای زندگی تعریف می‌نمایند (Asefi & Imani, 2016). آنچه که فصل مشترک تمامی منازل مسکونی در چهار اقلیم ایران بوده است را می‌توان محرمیت، امنیت، بهره حداکثری از شرایط اقلیمی، زیبایی در سادگی، سکون حاکم در فضا، خلوص در اشکال دانست. در معماری مسکن گذشته تجلی حضور زنان را می‌توان با نقش مهم محرمیت در خانه‌ها مشاهده نمود. حفظ حریم زنان و دادن آزادی عمل در خانه‌ها آسایش و راحتی ذهن و روح را به همراه داشته است، عناصری که در معماری امروز کمتر دیده می‌شود. فضاهایی که در گذشته مربوط به اهل اندرون خانه بوده است به شرح ذیل می‌باشد.

اصل سلسله مراتب و درون‌گرایی:

یکی از اصولی که در شکل‌گیری محرمیت در این‌سنتی آشکارا تأثیر گذار بوده مسأله درون‌گرایی است. شاید بتوان درون‌گرایی را بارزترین مشخصه رعایت سلسله مراتب دانست و یا آن را ثمره محرمیت قلمداد کرد. درون‌گرایی مفهومی است که به صورت یک اصل در معماری ایران وجود داشته است و با حضوری آشکار به صورت‌های متنوع قابل درک و مشاهده است (Seifian & Mahmudi, 2007). درون‌گرایی در معماری به معنای ساخت بهشتی در میان خانه است که ارتباط و منظر از قلب خانه تغذیه شده و کانون گرمی به ساکنین هدیه می‌دهد.

ورودی‌ها:

در خانه‌های سنتی برای حفظ محرمیت ساکنان، مسیر فضای ورودی را به صورت پیچ در پیچ و غیرمستقیم طراحی نموده‌اند به نحوی که از جلوی درگاه یا هشتی نمی‌توان فضاهای داخلی را مشاهده کرد. این هدف بیشتر در طراحی فضای ورودی خانه‌های درون‌گرا در نظر گرفته می‌شده است. ایجاد ارتباط بین یک فضای محصور با محیط پیرامون آن باید تابع ملاحظات کارکردی - اجتماعی متعددی باشد. در وهله‌ی نخست باید به خصوصیات کارکردی یک بنا به ویژه سلسله مراتب محرمیت آن توجه شود (Sultanzadeh, 2011).

فضاهای تشکیل دهنده مسکن در معماری امروز

معماری ظرف زندگی انسان در تمام ابعاد فردی و اجتماعی و منطبق بر شرایط زیستی وجود است. با این نگاه، برای تحقق معماری علاوه بر توجه به وجوه ملموس و مادی کالبد آن، باید حوزه‌های انسانی آن چه در حقیقت فردی و چه در حقیقت اجتماعی را نیز مورد مطالعه قرار داد (Došti, 2018).

مفهوم «آسایش (فیزیکی) درون خانه» دارای متغیرهای گوناگونی چون اندازه و کیفیت فضاهای اصلی و خدماتی، انعطاف پذیری فضاها، جنس مصالح، طراحی داخلی و عرصه بندی خصوصی و عمومی سلسله مراتب دسترسی فضاهاست. به طوری که کم و زیاد شدن متغیرهای یاد شده در افزایش یا کاهش آسایش درون خانه موثر می باشد (Nejati, 2013). فضاهای تشکیل دهنده مسکن امروز که در اکثر منازل ایرانی اعم از آپارتمانی و ویلایی را می توان آشپزخانه، محلی برای جمع شدن اعضای خانواده (هال یا نشیمن)، محلی برای خواب (اتاق خواب)، سرویس های بهداشتی و تراس در نظر گرفت.

جنسیت و فضای معماری

جنسیت، مفهومی اجتماعی- فرهنگی است که در خلال زمان و مکان دستخوش تغییر است. بنابراین خصوصیات اجتماعی- فرهنگی افراد در جوامع مختلف بر نحوه تصرف عرصه ها و خصوصیات فضای اجتماعی تأثیر می گذارد. فضای کالبدی معماری و شهر که فضای اجتماعی را در بر می گیرد با دگرگونی های مفهوم جنسیت تغییر پذیر است (Varmaqani, Soltanzadeh & Mazin Dehbashi, 2014). فضا متناسب با ساختارهای اجتماعی شکل می گیرد تا بتواند آن ساختارها را محقق ساخته و در بازتولید آن ها فعالانه شرکت کند. فرایند رشد و اجتماعی شدن انسان ها در فضاها شکل می گیرد. این فضاها با شکل مناسب خود، که نتیجه بازتاب متناسب ارزش ها و باورها و نظام های اجتماعی است، فرایند اجتماعی شدن را سهولت می بخشند و به طور مؤثری در این فرایند شرکت می کنند. ارتباط متقابل میان فضا و ساختار جنسیت، در حالی که ساختار جنسیت در فضا مادیت می یابد، فضا نیز در نحوه تحقق ارتباطات جنسیتی و بازتولید آن نقش مؤثر دارد (Goli, Zadoli Khajeh, & Zadoli, 2013). خانه، محلی که زنان از نزدیک با آن ارتباط برقرار کرده اند. از اوایل دوران کودکی زنان به آن ها آموخته شده است که نقش "خانه دار" و "خانم خانه دار" را دارند. خانه ای که مدت ها دامنه ویژه زنان در نظر گرفته می شود، فضای جنسیتی را تقویت می کند. مرد در خانه مکان های اقتدار، حریم خصوصی (مطالعه خود)، و اوقات فراغت (یک محل سرگرمی، یک صندلی ویژه در نشیمن) را داراست. این در حالی است که زن در خانه فقط به فضاهای خدماتی متصل است و او فقط یک میزبان برای فضای نشیمن، یک آشپز در آشپزخانه، یک مادر در اتاق کودکان، یک راننده در گاراژ است و هیچ فضایی برای صرف خویش ندارد (Rendell, Penner & Borden, 2000).

معماری داخلی از نگاه زنان

همانند دیگر نقاط جهان، در ایران نیز مسئولیت طراحی داخلی خانه بیشتر تحت نظر زنان است. طراحی داخلی یکی از اولین حرفه های مورد توجه زنان بود که به جریان حرفه ای شدن این رشته نیز کمک شایانی کرده است. زنان در خانه داری اشخاص مهمی هستند که کمتر در جامعه دیده می شوند (Nemati, 2017). هنگامی که زنانانه (منظور زبان گفتار نیست بلکه نوشتار با خصوصیات مونث است) در معماری پیشنهاد می شود. این واقعیت که تغییر پذیری در فرم، درست محوری در طراحی را نفی می کند. و زبان را از ماهیت مرد سالار می رها کند. در معماری حساسیت تغییر پذیری باید به صورت "ارگانیک" رخ دهد، به طوری که تمام عناصر تشکیل دهنده نقشی همگون و هماهنگ ایفا کنند. دیدگاه زنانه که به قاعده و ارگانیک است در تقابل با دیدگاه مکانیکی مردانه قرار می گیرد (Alizadeh Gohari & Foruzandeh, 2010).

معماری داخلی در مسکن

طراحی داخلی مبتنی بر اصول اولیه ای می باشد که فضا و عناصر تشکیل دهنده آن ها اصول ابتدایی را تشکیل می دهد. طراح معمار فضاهای داخلی قبل از هر کاری می بایست شناخت کافی نسبت به ساکنین آن خانه و علایق آن ها به دست آورد سپس با ابعاد انسانی و اصول معقول معماری مقایسه کند و در آخر کار طراحی را آغاز نماید. مبانی طراحی داخلی و عناصر تشکیل دهنده آن عبارتند از:

فضا شامل نقطه، خط، سطح، حجم: فضا نخستین جزء و عنصر جوهری در طراحی داخلی محسوب می شود. ما

در فضا صرفاً جابه‌جایی نمی‌شویم بلکه فرم‌ها را می‌بینیم، صداها را می‌شنویم، گرما و سرما را احساس می‌کنیم. با این اوصاف می‌توان گفت فضا خصوصیات حسی و زیبایی شناختی عناصر را در خود جای می‌دهد. فضا به طور ذاتی بی‌شکل، پراکنده و گسترده است (Haddadi, 2012). نقطه به عنوان مولد عمده فرم، مابین مکانی در فضا می‌باشد. خط از امتداد نقطه حاصل می‌شود و دارای خواصی هم‌چون طول، جهت و مکان است. سطح از امتداد خط حاصل می‌شود و دارای خصوصیتی چون طول و عرض، شکل، وجهه، جهت و مکان است. حجم از امتداد سطح حاصل می‌شود و دارای طول و عرض، عمق، فرم/فضا، وجهه و جهت مکان می‌باشد (Ching, 2001, Translated by Gharagzlou, 2012).

سطوح پر و خالی: از دو منظر پر و خالی موجود در بافت و عوامل ساختاری مصالح مانند (آجر، سنگ و...) و پروخالی‌های عناصر و اندام‌های تشکیل دهنده‌ی بنا (جدارهای خارجی آن و معماری داخلی) (را می‌توان دسته‌بندی نمود. پژوهش‌های پروخالی در علوم و معماری بیشتر پیرامون موضوع اول می‌باشد (Vahdat Talab, Yaran & Mohammadi Khoshbin, 2018).

کف، سقف، دیوارهای محصور کننده: سطح سقف می‌تواند سطح بام باشد، یعنی محافظ اصلی ساختمان از عوامل طبیعی، یا سطح سقف به عنوان سرپوش و سرپناهی در فضای معماری به کار می‌رود. سطح عمودی دیوارهای محصور کننده در تعریف و بستن فضا از نظر بصری فعال‌ترین هستند. سطح زمین از نظر فیزیکی پایه و از نظر بصری تکیه‌گاه فرم‌های ساختمانی را بوجود می‌آورد. سطح کف عملکرد ما را در ساختمان تأمین می‌کند (Ching, 2001, Translated by Gharagzlou, 2012).

تأثیرات ناشی از نور در معماری داخلی یک فضا: می‌توان به وسیله نور فضا را کوچک‌تر یا بزرگ‌تر به نمایش گذاشت. برای این منظور کافی است نورپردازی‌ها را بر روی دیوارها و کنج‌های محیط انجام داد. گاهی ممکن است برای پنهان ساختن مشکل ساختاری در یک محیط و یا هر هدف دیگر دکوراسیونی تصمیم گرفته شود قسمتی از فضا در همان وهله اول مورد توجه بیننده قرار نگیرد. نور یکی از عوامل تغییر دهنده و اساساً هویت دهنده رنگ است. به عوامل دکوراسیونی کاربردی تفکیک کننده فضا، نور را نیز باید افزود (Ali Nejhad & Mehri Talar Poshti, 2015).

تأثیرات رنگ در معماری داخلی: در روان‌شناسی نوین، رنگ‌ها یکی از معیارهای سنجش شخصیت به شمار می‌آیند؛ چرا که هر یک تأثیر خاصی در روح و جسم هر فرد باقی می‌گذارند و نشان‌گر وضعیت روانی و جسمی وی هستند (Ostovar, 2012). رنگ یکی از عواملی است که قابلیت تأثیرگذاری فراوان بر افراد دارد و با به کارگیری مناسب و هماهنگ آن می‌توان موجبات جذب افراد را به محیطی خاص فراهم آورد. از این رو، رنگ‌های هماهنگ را به منظور آرامش و رنگ‌های متضاد را به منظور پویایی کناریک دیگر قرار داد. چیدمان رنگ‌ها باید به گونه‌ای باشد که با فرایندهای فضای داخلی متناسب باشد زیرا زیبایی ساختمان که با حس بینایی مراجعان درک و دریافت می‌شود، موجب جذب مخاطبین به فضا می‌شود (Hasheminejad & Anjum Shooa, 2016).

تأثیرات هندسه در معماری داخلی: هندسه متشکل از سه شکل اصلی مربع، دایره و مثلث می‌باشد و مابقی اشکال از ترکیب این سه شکل به وجود آمده‌اند. دایره از گستردگی نقطه آغاز می‌شود نقطه نخستین واحد است که از آن خط، از خط سطح و از سطح حجم حاصل می‌شود. در واقع اعتقاد به مبنای مشترک اجزایی است که هماهنگ با یکدیگر از سر آغاز نشات می‌گیرند که در مرکز قرار دارند و نقاط منبعث از آن همسو باهم در این نقطه مرکزی به اوج می‌رسند (Qaraguzlu & Gholam, 2014). شکل دایره بیانگر بی‌انتهایی، گرما و محفوظ بودن است و جهت دورانی دارد و جهت دورانی دارای حالت و معنای محاط‌کنندگی، تکرار و گرما است. کلیه جهات در رسیدن به تأثیری خاص در یک ترکیب بندی دارای اهمیت فوق‌العاده است (Danis, 2001, Translated by Sepehr, 2010). زمانی که سه دایره در خارجی‌ترین نقاط خود بایکدیگر مماس شوند اولین چند ضلعی یعنی مثلث به وجود می‌آید. مثلث ساده‌ترین شکل‌ها می‌باشد و همه اجسام از مثلث ساخته شده‌اند. آتش به شکل هرمی است که قائده آن چهار مثلث است و آب شکلی است که از بیست قائده مثلث و هوا از هشت قائده مثلث و خاک مکعبی است که از سطوح مربع ساخته می‌شود و مربع بالقوه از مثلث ساخته شده است (Qaraguzlu & Gholam, 2014). مربع از مهم‌ترین اشکال هندسی است و به عنوان یکی از عمده‌ترین صورت‌های رمزی شناخته شده است. مربع شکلی است ایستا و با ثبات، با اضلاع و زوایایی برابر که احساسی از سکون، استحکام، حصار، کمال و استقرار را بر

می‌انگیزد. مربع در حد چهار یکی از ایستاترین شکل‌ها و نماینده منسجم‌ترین و با ثبات‌ترین جنبه خلقت است (Danis, 2001, Translated by Sepehr, 2010).

کاربرد مصالح نوین در معماری داخلی

یکی از جالب‌ترین و زیباترین راه‌حل‌های مصالح نوین در معماری، نماهای تعاملی هستند که با واکنش به محرک‌های خارجی یا از طریق حرکت فیزیکی نور منتشر می‌کنند. گروه اول معمولاً نما رسانه‌ای نامیده می‌شوند زیرا آن‌ها در طول شبانه روز الگوهای با وضوح پایین را نمایش می‌دهند. گروه دوم ساختارهای جنبشی، نماهای ساختمانی سه بعدی و بافتی هستند. هر دوی آن‌ها به صورت پویا به محرک‌های محیطی ناشی از اطراف (تغییر شرایط آب و هوایی) و محرک‌های نوری "ساطع شده" پاسخ می‌دهند (Konarzewska, 2017). تغییر رنگ و تغییر نوری مصالح نوین با استفاده از رنگ‌های فتوکرومیک انجام می‌گیرد، به عنوان نمونه، کاغذ دیواری با جوهرهای حساس به اشعه ماورابنفش که می‌تواند برگشت پذیر باشد و از یک رنگ قرمز پایه به دو رنگ دیگر از طیف رنگ قرمز تبدیل شود. این خصوصیت قابلیت برگشت پذیری دارد و به رنگ اولیه خود نیز تبدیل می‌شود. این قابلیت تنها با تغییر دریافت انرژی نور خورشید و گرما اتفاق می‌افتد (Ritter, 2007).

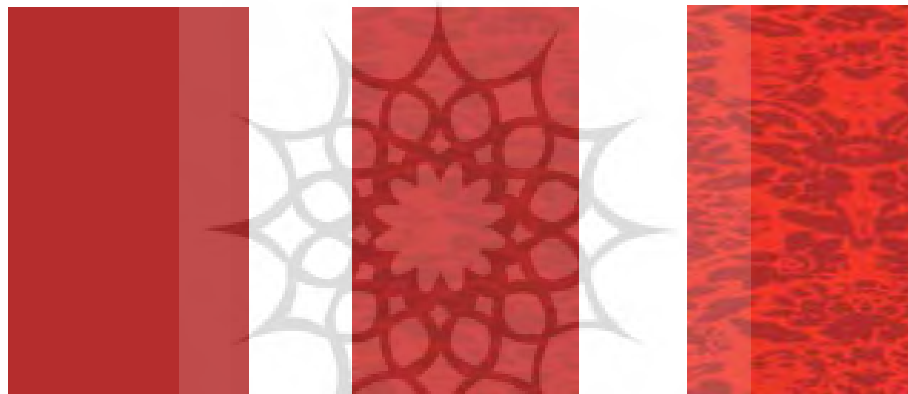

Figure 1. Application of photochromic materials in wallpaper (Ritter, 2007)

نگاه روان‌شناختی زنان به محیط داخلی مسکن

طبق مطالعات انجام شده زنان امروزه تأثیری بر چگونگی محل زندگی خود نداشته و به خانه‌ای پناه می‌برند که مناسب فیزیولوژی و تفاوت‌های روحی و روانی آن‌ها نیست. عواملی که موجب این شرایط می‌شود به دلیل تفاوت‌های بین زنان و مردان می‌باشد. عمده‌ترین تفاوت این است که زنان ادراک جزء گرا و مردان ادراک کل گرا دارند بنابراین برای جلوگیری از ابهام و سردرگمی باید از تزئینات کمتر و کلیات به هم پیوسته استفاده کرد. زنان در مقایسه با مردان حس بینایی قوی تری دارند و زاویه دید گسترده بسیاری از زنان حتی تا ۱۸۰ درجه هم می‌رسد. همچنین زنان به محرک‌های شنیداری بهتر و بیشتر از مردان واکنش می‌دهند. تفاوت در بینایی زنان و مردان منجر به برخی از تفاوت‌ها در نوع نگرش به محیط می‌شود (Molaei & Lotfi, 2019). مردان به طور نسبی در تجسم فضایی، استعداد مکانیکی، استدلال ریاضی و منطقی بر زنان برتری دارند و برتری زنان نیز براساس گزارش‌ها در عامل‌های زیباشناسی (اشکال، رنگ‌ها، تصاویر)، توانایی‌های کلامی (تعریف کلمات (مهارت‌های بدی (دگمه زدن، نخ کردن)، اشتغال اجتماعی (مشخص کردن سنین، انواع ظاهری) مورد تأیید است (Karimi, 2015). آن چه واضح است قد و جثه اکثر مردان از زنان بیشتر است. لازم به ذکر است که در تمامی ابعاد و اندازه‌های خانه از تناسب انسانی و ابعاد بدن انسان استفاده شده است. بیشترین ساعت حضور در منزل به زنان تعلق دارد و زنان در

محیطی زندگی می کنند که کمتر به فیزیک آن‌ها توجه شده است و مناسب آن‌ها نمی باشد. به عنوان مثال ارتفاع کابینت‌ها، ارتفاع کمدهای دیواری بالاتر از متوسط قد زنان در ایران است بدین منظور برای کارهای روزمره خود ناچار به استفاده از ابزار کمکی همانند چهارپایه هستند که چه بسا بسیار هم خطر آفرین است.

نظریه‌های گوناگونی در ارتباط با تاثیر محیط بر رفتار انسان و چگونگی ارتباط و تعامل بین محیط کالبدی و تجربه انسان از آن وجود دارد. روان‌شناسی محیط به دنبال خلق تئوری‌هایی در مورد رفتارهای انسان در محیط روزمره و بوم اوست، به گونه ای که بتوانند مورد استفاده معماران قرار بگیرد. جو نامناسب که معمولاً در اثر جمع شدن عوامل بازدارنده مختلف مانند روابط عاطفی، اجتماعی نامناسب بین افراد که به دلیل شرایط فیزیکی و معماری نامناسب مانند: نور کم، رنگ نامناسب دیوارها یا مبلمان به وجود می آید رفتار و خلق و خور را به طور غیر مستقیم تحت تاثیر قرار می دهد. این تاثیر حتی می تواند بعد ترک کردن محیط نیز با روان انسان همراه باشد (Abedi & Judy, 2015). روان شناسان علوم رفتاری به این نتیجه رسیده اند که دکوراسیون و طراحی داخلی خانه می تواند بسیاری از مشکلات رفتاری افراد را حل کند و به بهبود روحیه آن‌ها کمک نماید. به بیان دیگر فضای داخلی می تواند منبع تمام نشدنی نشاط و آرامش باشد به شرط این که بعضی از جزئیات ظریف که بسیار موثر هم هستند رعایت شود. به طور کلی تاثیر طراحی داخلی به دو صورت است یکی تاثیر طراحی بر خود فضای مورد طراحی و دیگری تاثیر طراحی فضا روی افراد است (Abdollahpour, Fazli & Jafari, 2016).

بحث و نتیجه گیری

در گذشته مسکن ایرانی نیازها و تمایلات روحی و روان‌شناختی زنان را بیشتر مورد توجه قرار داده بود و زنان با آزادی کامل و آسایش فکری به فعالیت‌های خود می پرداختند. اما امروزه با پیشرفته‌تر شدن زندگی و تاثیر گذاری بیشتر هزینه معاش بر زیبایی، روان و تنوع از خانه‌ها رفته و جایگزین یک نواختی و روزمرگی را به خود گرفته است. مولفه‌های نیازهای روان‌شناختی، تفاوت‌های فیزیولوژی و خواسته‌های زنان از مسکن ایرانی از عوامل بسیار تاثیر گذار در کیفیت فضاهای داخلی مناسب با زنان محسوب می شوند. تفاوت‌های ساختاری و فیزیولوژی زنان و مردان در مسکن بسیار تاثیر گذار هستند. طبق مطالعات انجام شده زنان امروزه، تأثیری بر چگونگی محل زندگی خود نداشته و به خانه ای پناه می برند که مناسب فیزیولوژی و تفاوت‌های روحی و روانی آن‌ها نیست. عواملی که موجب این شرایط می شود به دلیل تفاوت‌های بین زنان و مردان می باشد. عمده ترین تفاوت این است که زنان ادراک جزء گرا و مردان ادراک کل گرا دارند بنابراین برای جلوگیری از ابهام و سردرگمی باید از تزیینات کمتر و کلیات به هم پیوسته استفاده کرد. بیشترین ساعت حضور در منزل به زنان تعلق دارد و زنان در محیطی زندگی می کنند که کمتر به فیزیک آن‌ها توجه شده است و مناسب آن‌ها نمی باشد. به عنوان مثال ارتفاع کابینت‌ها، ارتفاع کمدهای دیواری بالاتر از متوسط قد زنان در ایران است. بدین منظور برای کارهای روزمره خود ناچار به استفاده از ابزار کمکی همانند چهارپایه هستند که چه بسا بسیار هم خطر آفرین است. تمام ابعاد و استانداردهای مبلمان و سایر فضاهای مسکن با توجه به ابعاد جسمانی مردان است. دکوراسیون و طراحی داخلی خانه می تواند بسیاری از مشکلات رفتاری زنان را حل کند و به بهبود روحیه آن‌ها کمک نماید. به بیان دیگر فضای داخلی می تواند منبع تمام نشدنی نشاط و آرامش باشد به شرط این که بعضی از جزئیات ظریف که بسیار موثر هم هستند رعایت شود. به طور کلی تاثیر طراحی داخلی به دو صورت است یکی تاثیر طراحی بر خود فضای مورد طراحی و دیگری تاثیر طراحی فضا روی افراد است. با تغییر این رویه می توان فضاهای مناسب با زنان طراحی کرد. نیازهای روان‌شناختی زنان در فضاهای مسکونی را می توان با استفاده از رنگ‌های روشن و گرم (رنگ‌های نشاط آور نارنجی، قرمز روشن، لیمویی) در سطوح وسیع و عدم استفاده از رنگ‌های تیره و کدر در فضاهای کوچک فراهم آورد. همچنین رعایت تناسب ارتفاعی، ابعاد فضا و شکستن قرینه سازی به منظور جلوگیری از یک نواختی در فضا می تواند کمک کننده باشد. استفاده از مصالح نوین در کف، سقف و دیوارها به منظور کنترل حرارت و تنوع در بافت، رنگ و شکل، تغییر در اشکال و مبلمان منزل امکان پویایی و تسهیل در امور زندگی و روزمره در زنان را تسهیل می کند.

سهام مشارکت نویسندگان: دکتر محمد مهدی مولایی: طراح چهارچوب کلی، تدوین بخش‌هایی از متن و

بررسی نهایی و نویسنده مسئول. آرزو لطفی: طراح چهارچوب کلی، تدوین محتوا، تحلیل مطالب و ارسال مقاله. همه نویسندگان نسخه نهایی مقاله را مورد بررسی قرار داده و تأیید نموده‌اند.

سپاسگزاری: نویسندگان از تمام کسانی که با نقد و مشورت خود در تکمیل این پژوهش موثر بوده اند تقدیر و سپاسگزاری می‌نمایند.

تعارض منافع: در این پژوهش هیچ گونه تعارض منافی را نویسندگان گزارش نکرده‌اند.

منابع مالی: این پژوهش از حمایت مالی برخوردار نبوده است.

References

- Abdollahpour, M., Fazli, B., & Jafari, A. (2016). *The effect of interior decoration on people's psyche*. Fourth International Conference on Research in Engineering, Science and Technology, Athens. URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=61336>
- Abedi, M., & Judy, P. (2015). *Investigating the effect of environmental psychology in educational and architectural spaces*. The Second International Conference on Research in Science and Technology Engineering, Dubai. URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=50936>
- Ali Nejad, M., & Mehri Talar Poshti, E. (2015). *The effect of color and light in architectural spaces and improving the quality of life*. The First National Conference on Islamic Architecture, Urban Heritage and Sustainable Development, Tehran. [Persian] URL: <https://elmnet.ir/article/20576438->
- Alizadeh Gohari, N., & Forouzandeh, A. (2010). Creativity in women's architecture: A perspective based on psychological research. *Journal of Women and Culture*, 2(3), 5-14. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=198902>
- Asefi, M., Imani, E. (2016). Redefining the design patterns of desirable Iranian-Islamic contemporary housing by evaluating the quality of traditional houses. *Journal of Islamic Architectural Research*, 4(11), 56-75. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=309801>
- Ching, F. D. K. (2001). *Architecture of form, space, order*. Translated by Zahra Gharagzlou. (2012). Tehran: University of Tehran Press. URL: <https://www.fadakbook.ir/product/4125/%D9%85%D8%B9%D9%85%D8%A...>
- Danis, D. (2001). *Fundamentals of visual literacy*. Translated by Masoud Sepehr. (2010). Tehran: Soroush Publications. [Persian] URL: <https://www.soroushpub.com/fa/product/view/682/>
- Dosti, Sh. (2018). Privacy in traditional Iranian homes. *Journal of Iranian Culture*, 53-54(1), 115-136. [Persian] URL: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/>
- Duarte, C., Chambers, E. C., Rundle, A., & Must, A. (2010). Physical characteristics of the environment and BMI of young urban children and their mothers. *Helt Place*, 16(6), 1182-

1187. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20729127/>
- Georgian, I., & Haj Aboutalebi, E. (2009). Role of smart material in to environmental technology. *Journal of Housing And Rural Environment*, 28(127), 66-81. [Persian] URL: <https://jhre.ir/article-1-62-fa.html>
- Ghamari, I., Talischi, Gh., & Dejdari, O. (2014). Analytical approach to the study of gender and its differences in the perception of physical space, a case study: Tehran Cultural Center. *Journal of Ariashaht*, 10(21), 77-86. [Persian] URL: http://www.armanshahrjournal.com/article_58575.html
- Goli, A., Zadoli Khajeh, Sh., & Zadoli, F. (2013). Evaluation of gender attitude in urban space design (Case study: Shams Tabriz women's park). *Journal of Women in Development and Politics*, 2(11), 171-188. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=212150>
- Haddadi, A. (2012). *Creating an architectural space with an approach to residential use*. Third International Conference on Modern Research in Civil Engineering, Architecture and Urban Planning, Berlin. URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=49831>
- Hasheminejad, N., & Anjum Shoa, A. (2016). *Investigating the role of color and light in library architecture*. International Conference of Elites of Civil Engineering, Architecture and Urban Planning, Tehran. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=23048>
- Karimi, V. (2015). *Girl or boy? Which one is smarter?*. International Conference on Management and Social Sciences, Dubai. URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=23800>
- Konarzewska, B. (2017). Smart materials in architecture: Useful tools with practical applications or fascinating inventions for experimental design?. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*, 247(5), 1-8. DOI:10.1088/1757-899X/245/5/052098
- Majidi, F., Hashemi Shahraki, M., & Awadnejad, F. (2013). *Investigating the status of technology and technology*. National Conference on Architecture and Urban Planning, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=90824>
- Molaei, M., & Lotfi, A. (2019). The role of women in the formation of urban space. *Journal of Women and Culture*, 42(11), 75-83. [Persian] URL: http://jwc.iauhvaz.ac.ir/article_671256.html
- Nejati, S. (2013). *Housing quality analysis in today's Iranian architecture with emphasis on the concept of interior comfort Case study: Arms residential complex in Mashhad*. The first national conference on permanent construction, Mashhad. [Persian] URL: <https://civilica.com/doc/213627>
- Nemati, Z. (2017). *Women and interior design*. Fourth International Conference on Sustainable Architecture and Urban Planning, Dubai. [Persian] URL: <https://civilica.com/papers/1-8808/>
- Ostovar, M. (2012). *Color*. Tehran: SecretBook. URL: <https://bayanbox.ir/view/1472846385507828908/color-book.pdf>
- Qaraguzlu, B., & Gholam, A. H. (2014). Investigating the code of geometric patterns of circles, triangles and squares in Islamic art. *Role*, 8(21), 45-50. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/fa/>

journal/ViewPaper.aspx?ID=268111

- Rendell, J., Penner, B., & Borden, I. (2000). *Gender space architecture an interdisciplinary introduction*. London and New York: Routledge. URL: <https://www.routledge.com/Gender-Space-Architecture-An-Interdisciplinary-Introduction/Borden-Penner-Rendell/p/book/9780415172530>
- Ritter, A. (2007). *Smart materials in architecture, interior architecture and design*. Switzerland: Birkhäuser–Publishers for Architecture. URL: <https://www.amazon.com/Smart-Materials-Architecture-Interior-Design/dp/376437327X>
- Sadeghi, M., Payam, M., & Faizi, F. (2011). *The Function of Smart Material's behavior in architecture*. International Conference on Intelligent Building and Management, Singapore. URL: <http://www.ipcsit.com/vol5/57-ICCCM2011-B2002.pdf>
- Seifian, M., & Mahmoudi, M. (2007). Confidentiality in traditional Iranian architecture. *Journal of City Identity*, 1(1), 3-14. [Persian] URL: https://hoviatshahr.srbiau.ac.ir/article_1073.html
- Sultanzadeh, H. (2011). *Entrance spaces in traditional Iranian architecture*. Tehran: Cultural Research Office. [Persian] URL: <https://www.gisoom.com/book/1746130>
- Toofan, S., Shahbazi, H., & Montazer, F. (2019). The relationship between physical properties in kitchen interior architecture and fatigue in women (case study: women living in aseman Tabriz residential complex). *Women and Family Studies*, 3(9), 135-147. [Persian] URL: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1031120>
- Vahdat Talab, M., Yaran, A., & Mohammadi Khoshbin, H. (2018). Investigating the concept and evaluation of flooding in the walls of historic houses in Tabriz. *Journal of Islamic Architecture Research*, 6(19), 66-86. [Persian] URL: <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=483557>
- Varmaghani, H., Sultanzadeh, H., & Mazin Dehbashi, S. (2014). The relationship between gender and space in private and public areas of the Qajar period. *Bagh-e Nazar*, 12(37), 29-40. [Persian] URL: http://www.bagh-sj.com/article_12923.html
- Yaran, A., & Arjmandi, H. (2020). Explaining the components of femininity taken from the works of Iranian women architects. *Garden of Nazar*, 91(17), 81-94. [Persian] DOI: [10.22034/bagh.2020.172035.4013](https://doi.org/10.22034/bagh.2020.172035.4013)